

Jeziki so lahko različni, sporočila pa so vedno enaka **90 let**

ZDGNS

Delovna skupina za zakonodajo
Drenikova 24

1000 Ljubljana
Maribor, 10.10.2023
št.: 600/23

**Predlogi za spremembo 8., 24. in 37. člena Zakona o osebni asistenci
(v javni obravnavi do 15.10.2023)**

Spoštovani

V našem društvu smo že večkrat izpostavili in dejavno predstavljali naše osnovne zahteve za izenačitev pravic invalidov sluha. Bili smo na več sestankih na pristojnem ministrstvu ter pri poslancih Državnega zbora. Naša prizadevanja so odprla marsikatera vrata. Ker je Zakon o osebni asistenci ponovno v javni obravnavi, predlagamo poslancem Državnega zbora Republike Slovenije, da obravnava naše predloge, jih podpre ter nato predstavi pristojnim na ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da se zagotovi tudi tej najbolj ranljivi skupini invalidov sluha enake pravice, kot ostalim senzornim invalidom.

Podani predlogi in pobude¹ za izenačenje pravic gluhih invalidov v Zakonu o osebni asistenci.

Predlogi za spremembo oz. dopolniti za gluhe državljane diskriminatorne pogoje navedene v sedanjem ZOA, Uradni list RS, št. 10/17, v 8. členu, 18. členu in 26. členu (1) in (3) odstavek.

Citirano: 8. člen (komunikacijski dodatek)

Ne glede na pogoj iz pete alineje drugega odstavka 6. člena tega zakona, se lahko gluhemu, slepemu ali gluhoslepemu uporabniku, ki potrebuje izmed storitev osebne asistencije iz prejšnjega člena samo pomoč pri komunikaciji in spremstvu, tudi če ne izpolnjuje pogoja najvišje starostne meje iz tretje alineje drugega odstavka 6. člena tega zakona, odobri osebna asistenca v obsegu 30 ur na mesec. Uporabnik lahko namesto osebne asistencije izbere denarno nadomestilo v višini dodatka za pomoč in postrežbo pri opravljanju večine osnovnih življenjskih potreb, ki je določen v zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

¹ * Poslan dopis s strani ZDGNS za spremembe in dopolnitve Zakona o osebni asistenci, 25.1.2021, prejemnik MDDSZEM.

* Poslan dopis s strani ZDGNS za reševanje vprašanja komunikacijskega dodatka za osebe z izgubo sluha v Zakonu o osebni asistenci, 1.12.2021, prejemnik: Dane Kastelic, Državni svet RS.

* Pogovor vodstva DGNP Maribor z Varuhom človekovih pravic dne 8.6.2022

* Problemska konferenca v organizaciji Društva gluhih in naglušnih Podravja Maribor (DGNP Maribor), dne 11.10.2022 in predaja pisnih pobud in predlogov poslanki Državnega zbora RS ge. Leni Grgurevič.

* Poslan dopis s strani DGNP Maribor s pobudami in predlogi na Državni zbor RS, 11.10.2022.

* Sestanek vodstva DGNP Maribor pri predsednici DZ RS ge. Urški Klakočar Zupančič, dne 23.1.2023

* Javna predstavitev pobude s strani Milana Kotnika, strokovnega delavca-sekretarja DGNP Maribor po pooblastilu ZDGNS, za spremembo členov ZOA na Posvetu o ureditvi področja osebne asistencije, dne 17.5.2023, ki ga je organiziralo MDDSZEM.

Jeziki so lahko različni, sporočila pa so vedno enaka **90 let**

Citirano: 24. člen (usposabljanje osebnih asistentov, strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistenc)

- (1) Osebni asistenti, strokovni vodje in usklajevalci osebne asistenc morajo, preden začnejo prvič izvajati osebno asistenco, opraviti usposabljanje v skladu s tem zakonom.
- (2) Usposabljanja strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistenc izvaja Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo (v nadaljnjem besedilu: inštitut) v sodelovanju s strokovnjaki s področja izvajanja osebne asistenc, ki imajo specifična znanja o potrebah pri posameznih invalidnostih.
- (3) Usposabljanja osebnih asistentov, ki opravljajo delo pri uporabnikih izvajalca osebne asistenc, izvajajo izvajalci osebne asistenc s pomočjo usposobljenih strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistenc izvajalca osebne asistenc. Praktični del usposabljanja za osebne asistente poteka pri uporabniku in je voden s strani izvajalca osebne asistenc v sodelovanju z uporabnikom oziroma zakonitim zastopnikom.

Citirano: 37. člen (financiranje osebne asistenc)

- (1) Za vsakega uporabnika pristojni center za socialno delo z odločbo iz 29. člena tega zakona določi število ur storitev osebne asistenc, ki se mu prizna tedensko ali mesečno ali višino denarnega nadomestila v skladu z 8. členom tega zakona.
- (2) Če je uporabnik upravičen do prejemanja dodatka za pomoč in postrežbo oziroma do drugih denarnih prejemkov zaradi potrebe po tuji negi in pomoči, uporabnik sofinancira osebno asistenco pri izbranem izvajalcu osebne asistenc v višini navedenega prejema.
- (3) Če se uporabnik iz 8. člena tega zakona odloči za denarno nadomestilo in že prejema dodatek za pomoč in postrežbo oziroma drug denarni prejemek zaradi potrebe po tuji negi in pomoči, se mu denarno nadomestilo iz 8. člena tega zakona izplačuje kot razlika med dodatkom oziroma drugim denarnim prejemkom ter celotnim denarnim nadomestilom, do katerega je upravičen.

PREDLOGI ZA SPREMEMBO 8., 24. in 37. člena ZOA:

8. člen (komunikacijski dodatek)

Ne glede na pogoj iz pete alineje drugega odstavka 6. člena tega zakona, se lahko gluhemu, slepemu ali gluhoslepemu uporabniku, ki potrebuje izmed storitev osebne asistenc iz prejšnjega člena samo pomoč pri komunikaciji in spremstvu, tudi če ne izpolnjuje pogoja najvišje starostne meje iz tretje alineje drugega odstavka 6. člena tega zakona, odobri osebna asistenc v obsegu 30 ur na teden. Uporabnik lahko namesto osebne asistenc izbere denarno nadomestilo v višini **višjega dodatka (347,11 €)** za pomoč in postrežbo pri opravljanju večine osnovnih življenjskih potreb, ki je določen v zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

24. člen (usposabljanje osebnih asistentov, strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistenc)

- (1) Osebni asistenti, strokovni vodje in usklajevalci osebne asistenc morajo, preden začnejo prvič izvajati osebno asistenco, opraviti usposabljanje v skladu s tem zakonom, **pri gluhih in gluhoslepih uporabnikih morajo osebni asistenti, strokovni vodje in usklajevalci znati slovenski znakovni jezik in jezik gluhoslepih oseb.**
- (2) Usposabljanja strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistenc izvaja Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo (v nadaljnjem besedilu: inštitut) v sodelovanju s strokovnjaki s področja izvajanja osebne asistenc **in strokovnjaki za slovenski znakovni jezik in jezik gluhoslepih oseb iz Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije**, ki imajo specifična znanja o potrebah pri posameznih invalidnostih.
- (3) Usposabljanja osebnih asistentov, ki opravljajo delo pri uporabnikih izvajalca osebne asistenc, izvajajo izvajalci osebne asistenc s pomočjo usposobljenih strokovnih vodij in

Jeziki so lahko različni, sporočila pa so vedno enaka **90** let

*usklajevalcev osebne asistencije izvajalca osebne asistencije). Praktični del usposabljanja za osebne asistente poteka pri uporabniku in je voden s strani izvajalca osebne asistencije v sodelovanju z uporabnikom oziroma zakonitim zastopnikom. **Kdo nosi stroške usposabljanja za SZJ (ti stroški so bistveno večji od usposabljanja za osebne asistente)!***

37. člen (financiranje osebne asistencije)

(1) Za vsakega uporabnika pristojni center za socialno delo z odločbo iz 29. člena tega zakona določi število ur storitev osebne asistencije, ki se mu prizna tedensko ali mesečno ali višino denarnega nadomestila v skladu z 8. členom tega zakona.

*(2) Če je uporabnik upravičen do prejemanja dodatka za pomoč in postrežbo oziroma do drugih denarnih prejemkov zaradi potrebe po tuji negi in pomoči, uporabnik sofinancira osebno asistenco pri izbranem izvajalcu osebne asistencije v višini **polovice** navedenega prejemka.*

*(3) Če se uporabnik iz 8. člena tega zakona odloči za denarno nadomestilo in že prejema dodatek za pomoč in postrežbo oziroma drug denarni prejemek zaradi potrebe po tuji negi in pomoči, se mu denarno nadomestilo iz 8. člena tega zakona izplačuje kot razlika med dodatkom oziroma drugim denarnim prejemkom ter celotnim denarnim nadomestilom, do katerega je upravičen. **Glej razlago ZPIZ-a, da je DPP osebna in neodtujljiva pravica!***

OBRAZLOŽITEV:

Gluhota je druga najtežja invalidnost, takoj za duševno prizadetostjo, kar navaja tudi Svetovna zdravstvena organizacija. Predstavljajmo si, da gluh človek nikoli ne sliši otrokovega joka ali smeha, otrokovih besed, da ne sliši govorjenih besed svojcev, prijateljev, sočloveka, in tudi ne vseh medijev okoli sebe. To vse je gluhota. Izjemno velika komunikacijska oviranost in posledično socialna izoliranost napram polnočutnim ljudem okoli sebe. Najhujša posledica gluhotje je ta, da je skupnost gluhih neenakopravna v vseh družbenih dejavnostih. V RS je 1.200 gluhih oseb in njihov socialni krog je izjemno ozek. Ovire pri sporazumevanju in komunikaciji so povsod: v družbi, v šoli, v službi, pri vključevanju v prostočasovne aktivnosti in druge družbene dejavnosti.

Posledice komunikacijske oviranosti so grozljive in vplivajo na celotno življenje gluhih oseb: slabša izobrazbena struktura, posledično so slabše plačana delovna mesta in najmanjše pokojnine, in življenjski krog je sklenjen.

Gluhi so namreč v komunikacijskem dodatku izenačeni s pravicami slabovidnih oseb. Predlog naše spremembe pa je izenačenje pravic, da se gluhim upoštevajo pravice, kot jih imajo slepi in pravice naglušnih se izenačijo s pravicami slabovidnih. Skozi raziskave je dokazano, da se gluhoto najbolj diskriminira, saj imajo osebe z izgubo sluha najmanj pravic. Ne moremo več dopustiti, da se gluhoto marginalizira, kar se dogaja že od leta 1983, od sprejema dokumenta Samoupravni sporazum o seznamu telesnih okvar. Tudi kasneje s sprejemom novega seznama telesnih okvar dne 15. 10. 2021 se nadaljuje diskriminacija gluhih osebe, saj kljub najtežji invalidnosti niso izenačeni s sorodno senzorno invalidnostjo (gluhi 80% telesne okvare, slepi 100% telesne okvare).

DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH PODRAVJA MARIBOR

Trubarjeva ulica 15, 2000 Maribor
tel.: 02/2522182, gsm: 041/777 132
faks.: 02/6208851

e-pošta: dgn.maribor@guest.arnes.si
spletna stran: www.dgnp-mb.si
Podružnica Ptuj, Potrčeva ulica 34, 2250 Ptuj

Jeziki so lahko različni, sporočila pa so vedno enaka **90 let**

Zato Vas poslance Državnega zbora Republike Slovenije, minister Luka Mesec, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Direktorat za invalide, Pogajalsko skupino za izvajanje osebne asistencije in vse odločevalce, ponovno pozivamo, da spremenite določbe iz Zakona o osebni asistenci tako, da boste zagotovili enake pogoje, individualno enakopravnost in enake med seboj primerljive pravice ter omogočili enakopravno življenje invalidom sluha gluhim, naglušnim in gluhoslepim prebivalcem RS in s tem **preprečevali posledice invalidnosti - izgube sluha to je; socialne, ekonomske, družbene in komunikacijske izoliranosti.**

S spoštovanjem in lep pozdrav

besedilo pripravil:
Milan Kotnik,
strokovni delavec-sekretar
predsednik Sveta invalidov Mestne občine Maribor

Ernestina Savski,
predsednica društva